

Passie voor vogels

Jelle van Dijk

Onder bovenstaande titel is in het Natuurhistorisch Museum van Rotterdam een kleine, maar boeiende tentoonstelling ingericht over het begin van het 'vogels kijken' in ons land. Die tentoonstelling is opgebouwd rond dagboeken en ander documentatiemateriaal van zes ornithologen die actief waren vóór 1970, te weten Tom Lebret, Willem Bierman, Frans Kooijmans, Simon de Waard, Bernard van Dooren, Karel Bezemer en Huib Oome. Dat die dagboeken nog geraadpleegd kunnen worden, is voor een belangrijk deel te danken aan de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed, die zich de afgelopen tien jaar heeft ingespannen om dagboeken en ander archiefmateriaal uit het pré-digitale tijdperk niet in de papierversnipperaars te laten verdwijnen.

De tentoonstelling begint niet met één van de bovengenoemde heren, maar met een dame die optrad tegen het gebruik van opgezette sterntjes als versiering van damesschoenen. Freule Cécile Goekoop - De Jong van Beek en Donk richtte in 1892 de 'Bond ter bestrijding eener gruwelmode' op. Haar initiatief leidde in 1899 tot de oprichting van de 'Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels', de voorganger van de huidige vereniging 'Vogelbescherming Nederland'. In 1912 volgde de Vogelwet, waarbij, met een aantal uitzonderingen, in principe alle vogels beschermd werden.

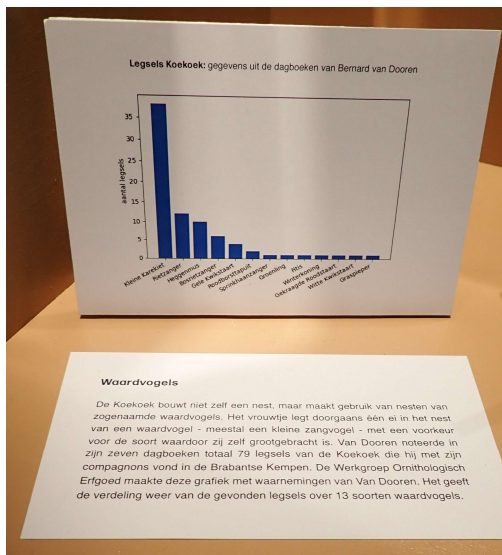
Echte aandachtstrekkers op de tentoonstelling zijn de sigarenkistjes met eieren van Bernard van Dooren. Hij

kwaliteit van zijn teelens door de lenzen uit de periscoop van een Duitse tank te gebruiken. Tot dan toe werden de meeste vogelfoto's gemaakt vanuit een schuilhut die dicht bij het nest was geplaatst.

Een bezoek aan bovengenoemde tentoonstelling is wellicht een mooie aanleiding 'Het Natuurhistorisch' in Rotterdam te bezoeken. Een goede parkeergarage bevindt zich op 100m afstand en via een wandelpad door een fraai park bereik je de Kunsthal en bovengenoemd museum. Het museum heeft indertijd veel bekendheid gekregen door bijzondere vogels zoals de 'Domino-mus' en de 'PTT-elastiek-ooievaar'. Maar er is veel meer te zien. Zo is er een prachtige, permanente tentoonstelling over fossielen en aanverwante zaken, terwijl ook de stadsnatuur veel aandacht krijgt.

Deze tentoonstelling is te bezoeken tot 28 september 2025. Een uitgebreide bespreking is te lezen in de Volkskrant van 9 november 2024. Meer informatie over de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed is te vinden op www.ornithologisch-erfgoed.nl.

Waardvogels

De Koekoek bouwt niet zelf een nest, maar maakt gebruik van nesten van zogenaamde waardvogels. Het vrouwtje legt doorgaans één ei in het nest van een waardvogel - meestal een kleine zangvogel - met een voorkeur voor de soort waardoor zij zelf grootgebracht is. Van Dooren noemde in zijn zeven dagboeken totaal 79 legsels van de Koekoek die hij met zijn compagnons vond in de Brabantse Kempen. De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed maakte deze grafiek met waarnemingen van Van Dooren. Het geeft de verdeling weer van de gevonden legsels over 13 soorten waardvogels.

verzamelde (met vergunning) honderden legsels uit de Kempen, het gebied ten zuiden van Eindhoven. Bijzonder is zijn grote verzameling koekoekseitjes. In een grafiek wordt overzichtelijk gemaakt in welke nesten Van Dooren eitjes van de Koekoek aantrof.

Opmerkelijk zijn ook de foto's van Frans Kooijmans. Met een zelfgemaakte teelens fotografeerde hij vogels in het vrije veld. Na de Tweede Wereldoorlog verbeterde hij de

